

La tinya de les ungles, infradiagnosticada en infants

11/2007 - Medicina i Salut. Dos doctors de l'Hospital del Mar de Barcelona i professors de la UAB han observat, mitjançant un estudi dut a terme durant els últims 9 anys, un increment en el nombre d'infants afectats de tinya de les ungles. Els investigadors consideren, d'altra banda, que aquesta patologia no es diagnostica suficientment en les consultes de pediatria.

La tinya de les ungles és una patologia poc freqüent durant la infància, però acostuma a ser observada sovint per part dels pares o altres familiars quan els infants presenten alguna anomalia a les ungles. En ser un tipus de patologia infecciosa produïda per fongs anomenats dermatòfits, que no dona gaires molèsties, pot passar fàcilment desapercibuda i la seva consulta al pediatre acostuma a arribar al cap de força temps d'evolució o, de vegades, és una troballa en el moment de l'exploració.

En el servei de Pediatria de l'Hospital Universitari del Mar de Barcelona es va fer un estudi retrospectiu per avaluar la situació en els darrers 9 anys, entre infants d'1 mes a 16 anys. Els investigadors van comprovar que s'havien diagnosticat 12 casos, un nombre força superior a l'únic cas que es va diagnosticar en un estudi similar dut a terme entre els anys 1976 i 1984.

El diagnòstic del cas es va establir per les següents manifestacions clíniques: la ungla es desenganxa, iniciant-se per la seva vora lliure i progressant en sentit proximal, agafant un color blanquinós o groguenc; engruiximent o desestructuració global. Després es feia recollida de material de l'ungla per tal d'establir el diagnòstic correcte amb el reconeixement de l'etiologia.

Durant els 9 anys estudiats es van diagnosticar 12 casos de tinya de les ungles dels peus, 5 en nenes i 7 en nens. Quatre casos d'edat inferior a 12 anys i la resta més grans. En 2 casos, les manifestacions clíniques tenien una durada inferior als 6 mesos; la resta era superior a l'any, amb una mitjana de 21,6 mesos.

En 8 dels nens coincidia la presència de lesions de tinya del peu. En 7 existien casos a l'entorn. Aquells en els que la durada de les lesions superava els 2 mesos, havien fet tractament tòpic de curta durada i un cas amb evolució de més de 4 anys havia fet diversos tractaments per via oral. L'agent etiològic recollit va ser dermatòfits *Trichophyton rubrum* en 10 casos i *T. tonsurans* en 2.

La recollida es feia mitjançant el raspat de la làmina interna de les ungles prèvia desinfecció amb alcohol de 70°. El material de descamació es processava de la següent manera: 1) examen directe al microscopi a 400 augments després de tractament amb KOH al 40%; 2) cultius en medi específic per fongs; 3) observació, dues vegades per setmana, per identificar les colònies, per estudi de les colònies crescudes. Una vegada establert el diagnòstic, s'iniciava tractament.

La tinya de les ungles és una malaltia més freqüent a l'adult i per això l'interès en conèixer el cas pediàtric. Poden existir uns factors predisposants com traumatismes, pràctica esportiva freqüent, tipus de sabata tancada, manca d'higiene, existència d'altres persones amb lesions a l'entorn o factors constitucionals, immunodeficiències, afectació de nervis perifèrics, diabetis, psoriasis, èczema atòpic o coexistència de tinya als peus. Entre els casos estudiats, un 66,6% tenien també infecció a la pell dels peus pels mateixos fongs.

Encara que l'edat de l'adolescència és la que es marca com la d'inici d'aquest tipus de patologia, els investigadors van poder comprovar 3 casos en edats inferiors.

Els resultats obtinguts han portat als investigadors a considerar que la tinya de la ungla dels peus s'infradiagnostica a la consulta pediàtrica per diverses raons, entre elles que no es pensa en aquesta afecció.

Davant la sospita de la infecció, els doctors aconsellen realitzar un diagnòstic etiològic, per tal de començar amb seguretat un tractament per via oral. Els 12 casos trobats en l'estudi es van tractar amb terbinafina durant 4-5 mesos, amb curació i bona tolerància. Per tal d'evitar recaigudes, segons els investigadors, s'ha d'aconseguir una bona adherència al fàrmac i eliminar factors predisposants.

Josep Maria Torres Rodríguez

Hospital del Mar de Barcelona Universitat Autònoma de Barcelona

"Twelve cases of tinea unguium in a pediatric clinic in 9 years", Martínez Roig, Antonio; Torres Rodríguez, Josep Maria. European Journal of Pediatrics, 166 (9): 975-977 Sep 2007.